

GREINARØÐ

SJÚKLINGURIN ER SERFRØÐINGURIN Í SÍNUM LÍVI

– **PSYKODYNAMISKA** TILGONGDIN LEGGUR OFTA UPP TIL, AT **TRUPULLEIKIN** LIGGUR Í **FORTÍÐINI**, OG TAÐ ER **SÁLARFRØÐINGURIN**, SUM TULKAR **ÚTSAGNIR** OG ATFERÐ HJÁ **SJÚKLINGINUM**. MÍTT ÚTGANGSSTØÐI ER, AT EG SUM **SÁLARFRØÐINGUR** IKKI VEIT **BETUR** UM SJÚKLINGIN ENN HANN GER **SJÁLVUR**. HANN ER SERFRØÐINGURIN – IKKI **EG**, SIGUR SÁLARFRØÐINGURIN **ANNIKA HELGADÓTTIR DAVIDSEN**

SÁLARFRØÐI

Súsanna O. Skaale
post@sosialurin.fo

Á Sálarfroðiliga Fakfestivalinum, sum var á vári 2011, luttók 33 ára gamli sálarfroðingurin Annika Helgadóttir Davidsen. Annika bleiv útbúgvinn cand.psych. á lærða háskúlanum í Keypmannahavn í 2006 og er kliniskur sálarfroðingur. Tað merkir, at hon í hovuðsheitum arbeiðir við psyko-terapeutiskari viðgerð.

Fyrsta hálva árið eftir lokna útbúgving arbeiðdi Annika við rúsevnismissnýtarum á Nørrebro. Eftir hetta hevur hon einamest arbeiðt við vaksnum fólki við etingarólági á Psyko-terapeutisk Center Stolpegård í útjaðaranum í Keypmannahavn.

– Eg fekk starv á Stolpegård í 2008 og havi verið har síðani, tí eg trívist sera væl og siggi tann munin, okkara arbeiði ger. Tað er meiningsfult fyri meg, sigur hon.

Stolpegård er størsta ambulanta viðgerðarstaðið fyri vaksni í Danmark. Fyrr var hetta einans eitt stað fyri fólk, ið tørvaðu viðgerð fyri etingarólági, men nú er tað eitt ambulanta viðgerðarstað til fólk við ymiskum trupulleikum so sum ótta, tunglyndi, PTSD og annað.

Alla ta tíðina, Annika hevur arbeiðt á Stolpegård, hevur hon arbeiðt við fólki. ið hava etingarólági av ymiskum slagi. Spurd, hví hon valdi júst hetta økið, svarar hon, at tað nokk mest hevur verið av tilvild. Men tað er ikki av tilvild, at hon valdi arbeiðið sum kliniskur sálarfroðingur:

– Eg eri sera hugtikin av at arbeiða við psyko-terapi, og tað er kanska meira hetta, ið hugtekur meg enn akkurat etingarólágsproblematikkurin í sjálvum sær. Tað er so gevandi at siggja, hvussu stóran mun psyko-terapeutiskar samrøður kunnu gera, serliga tá tú sum viðgerði tekur teg avvarðandi við í viðgerðina av sjúklinginum, sigur hon.

Veruliga lívið inn í terapírúmið

Á sálarfroðiliga fakfestivalinum hevði Annika tvær verkstovur (workshops), har ímillum eina um júst týðningin av, at avvarðandi luttaka í sálarfroðiligi viðgerð.

– Tú hevur ikki eina dóttur, ið skal undir operatión, uttan at tú sum avvarðandi verður kunnaður og biðin at koma til samrøðu. Hví skal tað vera øðrvísi, tá tað er ein sálarlig sjúka? Tað er sera týðningarmikið eisini tá – bæði fyri sjúklingin og avvarðandi – at kunna hava ein leiklut í viðgerðargongdini.

Annika greiðir frá, at hon aftur og aftur hevur upplivað, at tað lættir um hjá teimum avvarðandi, tá tey fáa høvi at koma við til samrøðu.

– Tey avvarðandi kenna seg maktarleys mótvegis trupulleikanum hjá tí sjúka. Tey eru eisini mangan handlingslammað og vita ikki, hvussu tey skulu bera seg at. Skulu tey trýsta tann sjúka til at eta, ella einki krevja? Skulu tey seta spurningar, ella skulu tey tiga?

– Soleiðis stríðast tey – mangan í einsemi. Tá tey fáa høvi at luttaka í samrøðuni, verður hol sett á tægnina og nívandi einsemi, og saman við viðgerðanum og sjúklinginum finna tey sum oftast útav, hvussu tey skulu tosa um sjúkuna. Eisini gerast tey mangan greiðari um, hvussu tann sjúki metir, at tey kunnu hjálpa honum ella henni.

Eitt, sum sambært Anniku serliga hevur verið gagnligt fyri avvarðandi at sjúklingum við etingarólágstrupulleikum á Stolpegård, eru tey sokallaðu »fleirfamiljutiltøkini«. Hetta er eitt átak, har sjúklingarnir bjóða avvarðandi inn til ein temadag, har tey fáa kunning um viðgerðina, umframt høvi at hitta onnur avvarðandi í somu stöðu. Serligi viðgerðarhátturin stavar upprunaliga frá arbeiði við børnum og ungum, men er eisini sera viðkomandi við vaksnum.

– Her er týðningarmikið, at sjúklingurin sjálvur sleppur at avgera, hvør er avvarðandi – tað kunnu eins væl vera vinfélk og arbeiðsfelagar, sum foreldur og systkin. Endamálið er millum annað at gera tað møguligt hjá sjúklingum og avvarðandi at prátta um og skilja stöðuna á annan hátt og gera brúk av hvørjum øðrum umframt mongu ressourcunum, ið eru til staðar. Samstundis fáa tey avvarðandi møguleika at tosa við onnur sum eru í somu stöðu um at stríðast við etingarólági hjá einum familjulími, vinfélki, arbeiðsfelaga o.s.fr.

– Hetta loysir ómetaliga nógv upp hjá sjúklingum og avvarðandi, og serliga fáa vit mangan respons frá avvarðandi um, at nú kenna tey seg ikki longur so læggin og einsamøll við sínum trupulleika. Soleiðis ber til at bjóða veruliga lívinum inn í terapírúmið og enntá á ein fíggarliga bíligan hátt, sum ikki krevur meira enn umleið 6 eyka arbeiðstímar um mánaðin fyri okkum viðgerðar á Stolpegård.

Sjúklingurin er serfrøðingurin

Ein onnur orsök til, at Annika heldur tað hava týðning at bjóða avvarðandi við í viðgerð, kemur frá tí systemiskt/narrativa ástøðinum, ið er teoretiska grundarlagið undir hennara arbeiði.